

140309 1:a söndagen i fastan, tredje årgången Björn Helgesson

Prövningens stund

Tycker du om ormar? Det finns 3000 arter att tycka om eller avsky. Bor man på Island eller Irland är risken liten att behöva trampa på en orm för där finns inga men på Costa Rica finns mer än hundra arter och många är giftiga. Har du en kluven hållning till ormar? Då är du är i gott sällskap. Människan har länge haft dem som husdjur men många är också rädda för ormar även i länder där det inte finns några. Idag handlar predikan om ormar och om att gå först!

Vi lyssnade nyss till berättelsen om Adam, Eva och ormen. Kopplingarna mellan ormen och ondskan finns i bibeln och synden jämförs med ormens gift (Ordspr. 23). I bibelns sista bok beskrivs djävulen som ormen från urtiden (Upp. 12). Samtidigt är bildspråket inte lätt att få grepp om. Det står i bibeln att ormen var klokare än alla andra djur som Gud hade gjort. Gud har alltså skapat ormen och den är klok, inte ond. Vår vilja att fånga in ondskan i enkla kategorier glider oss ur händerna. Samma upplevelse får man när man läser Jobs bok där man lätt tolkar in Jobs plågoande med djävulen. Där kallas han åklagaren eller motståndaren. Men han tillåts ändå finnas i Guds tänkta boning. Det rimmar lika illa som den mamma som låter en skorpion bo under det egna barnets kudde. Bilderna av den onde som Guds motsats är inte entydiga.

Åter till paradiset och ormen. Skapad av Gud. Klok och inte ett ord om att den skulle vara en fallen ängel. Nej, ormen är nog närmare oss än så. Den bor i oss. Frestelsen finns mitt i vårt eget hjärta. Ingen som blir prövad skall säga att det är Gud som frestar honom. Gud kan inte frestas av det onda, och själv frestar han ingen. Blir någon frestad, är det alltid av sitt eget begär som han lockas och snärjs. Och när begäret har blivit havande föder det synd, och när synden är fullväxt föder den död. (Jak. 1:13).

Det är bekvämt med en orm i trädet. En orm i hjärtat är lite för nära. Ormen lockar oss att byta position. I oss finns en längtan efter att flytta råmärkena, att ifrågasätta gränserna. Människan sliter ständigt för bröd, skriver Predikaren, men hungern blir aldrig stillad. Vi är gränsvarelser. Här finns vår möjlighet men också hotet mot jordens existens och vår salighet, vårt eviga liv med Gud. Jag ska försöka förklara.

Det ormen gör när den pratar med Eva är att den försöker sätta henne i rörelse, få henne att ifrågasätta det hon självklart men oreflekterat litar på, nämligen Guds kärlek. Ormens metod är att förvanska vad Gud har sagt, men bara lite, så att Evas bild av Gud ska ändras. Gud har sagt till Adam och Eva att de får äta fritt av frukten från alla träd i lustgården utom ett. Hon erbjuds alltså ett rikt och varierat liv och ett enda förbud, en gräns, en varning för något som kan förstöra hennes liv. Men ormen säger något annat: Har Gud verkligen sagt att ni inte får äta av något träd i trädgården? Ormen framställer den generöse guden som snål. Inte en fader vår, utan en tyrann, en motståndare. Bit för bit låter sig Eva luras. Av sig själv, av ormen. Den lockar henne mot gränserna. Bort ifrån mitten, bort från tillitens goda liv. Men så snart Adam och Eva lockats bort från mitten gömmer de sig i sin nya mitt, i massan: Det står att människan gömmer sig när Gud söker henne. Gömmer sig i samtiden.

Ett tveeggat svärd har två sidor. Hot och möjlighet. Att vi är gränsvarelser är ett dödligt hot – det har dragit hela tillvaron från Gud, men lusten i att överskrida gränser är också vår möjlighet att bli räddade. Alla vi som sitter här har nämligen lurats bort från platsen i mitten, platsen nära Gud, där vi hör hemma. Vårt faktiska centrum finns inte längre nära Gud. Vi har hamnat helt vilse. Om vi stannar upp inser vi alla detta – korta ögonblick. Lyssna på nyheterna om du tvivlar på vad jag säger. Vissa ensamma stunder när vi ser oss själva och publiken inte finns med vet vi att det gäller oss. Men det är nu vår gränsoverskridande personlighet blir en möjlighet istället för ett hot. När vi bejakar att vi missat målet kan vi på nytt söka oss mot gränsen, bort från ett falskt centrum. På samma sätt som vi en gång lyssnade på ormen och sökte oss bort från Gud kan vi lyssna på Vännen och söka oss bort från ormen. Vi kan komma till den insikt Sanna Nielsen sjöng om i en strof i går kväll på melodifestivalen: Till slut vet jag vad jag skall göra! Vi har förmågan att gå ut på kanten. Dopets Gud lockar oss. Han som gick först och lockar oss att gå först i vårt eget sammanhang. Att fasta blir att ta ett steg till. Att varsamt gå ut på den nattunna isen. Hand i hand med Jesus som älskar oss.

I söndagen i fastan har rubriken prövningens stund. En enorm kraft väntar på att förlösas för den som bejaka att hon är en syndare, en som har fel perspektiv på livet. De som har svårast att ta nya steg är inte sällan vi kristna, vi som tagit ett steg och tror att vi därmed är framme, att vi är färdiga. Fastan lockar oss att följa Jesus ut i öknen, ut på tunn is, ut på ett stort äventyr. Den kräver av oss att vi som ansvariga kristna ska lära oss att skilja mellan rösterna i vårt inre. Vännens röst och fienden. Båda finns i oss. Ormen och ängeln. Urskiljningens konst är vår försummade livsuppgift. Första steget kan vara att bikta sin medvetna synd och bejaka att vi bara börjat resan.

Tycker du om ormar? Det finns tretusen arter att avsky eller tycka om. Herren Gud sa till ormen: Jag skall väcka fiendskap mellan dig och kvinnan, mellan din avkomma och hennes: de skall trampa på ditt huvud och du skall hugga dem i hälen.

Ära vare fadern och Sonen och den Helige Ande